

بازار کار در سال ۱۴۰۰

معاونت بررسی‌های اقتصادی
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

تهیه کننده: مهسا رجبی نژاد

ناظر: عاطفه قاسمیان

واحد گردآوری و تحلیل آمارهای اقتصادی

معاونت بررسی‌های اقتصادی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

خرداد ۱۴۰۱

از طریق ایمیل زیر می‌توانید پیشنهادهای و نظرات اصلاحی خود را به واحد مربوطه منعکس نمایید:

Economic.tccim@gmail.com

استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع بلامانع است.

چکیده:

گزارش حاضر به بررسی آخرین تغییرات بازار کار کشور در سال ۱۴۰۰، از جمله نرخ مشارکت اقتصادی، نرخ بیکاری به تفکیک زنان و مردان و همچنین مناطق شهری و روستایی، نرخ بیکاری جوانان و فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و همچنین وضعیت بازار کار در استان‌های کشور، به ویژه استان تهران می‌پردازد. در سال ۱۴۰۰، جمعیت فعال کشور با افزایش حدود ۰,۳ درصدی در مقایسه با سال ۱۳۹۹ مواجه شده و به ۲۵,۸ میلیون نفر رسیده است. ارقام متناظر برای جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر طی این مدت نشان می‌دهد علی‌رغم افزایش جمعیت فعال، نرخ مشارکت اقتصادی با کاهش ۰,۴ واحد درصدی نسبت به سال ۱۳۹۹ همراه بوده و به ۴۰,۹ درصد رسیده است. نرخ بیکاری کشور نیز در سال ۱۴۰۰، به ۹,۲ درصد رسیده که نسبت به مدت مشابه سال قبل حدود ۰,۴ واحد درصد کمتر است.

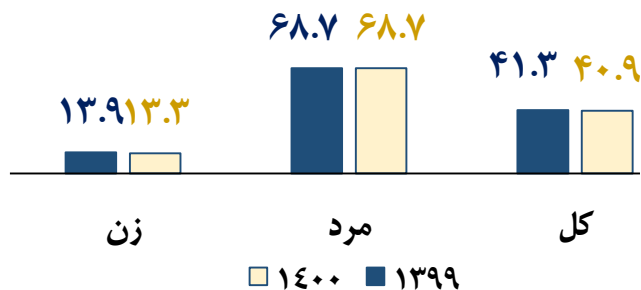

نرخ مشارکت اقتصادی

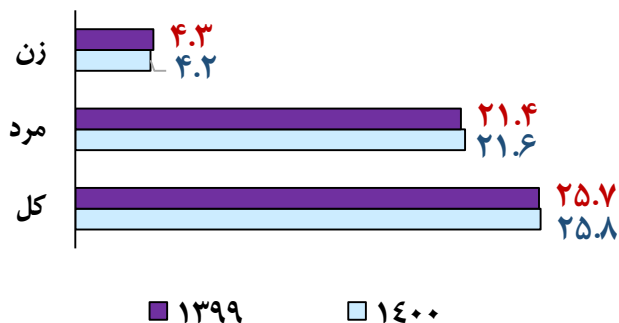
جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر کشور در سال ۱۴۰۰ با افزایش ۶۹۱ هزار نفری (حدود ۱ درصد) در مقایسه با سال ۱۳۹۹ به حدود ۶۳,۱ میلیون نفر رسیده است. جمعیت فعال کشور نیز در سال ۱۴۰۰ به ۲۵,۸ میلیون نفر رسیده که در مقایسه با سال ۱۳۹۹ افزایش ۰,۳ درصدی را تجربه کرده است. دلیل افزایش جمعیت فعال کشور در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹، افزایش ۲۳۷ هزار نفری جمعیت فعال مردان در مقابل کاهش ۱۵۲ هزار نفری جمعیت فعال زنان بوده است. از کل جمعیت فعال کشور در سال ۱۴۰۰، سهم جمعیت فعال زنان ۱۶,۲ درصد بوده (کاهش ۰,۶ واحد درصدی در مقایسه با سال ۱۳۹۹) و سهم جمعیت فعال مردان با افزایش ۰,۶ درصدی در مقایسه با سال ۱۳۹۹ به ۸۳,۸ درصد رسیده است.

نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر کشور در سال ۱۴۰۰، ۴۰,۹ درصد است که نسبت به سال ۱۳۹۹ حدود ۰,۴ واحد درصد کاهش یافته است. نرخ مشارکت اقتصادی زنان و مردان در سال ۱۴۰۰ نیز به ترتیب ۱۳,۳ درصد و ۶۸,۷ درصد بوده که در مقایسه با سال ۱۳۹۹ این ارقام برای زنان با کاهش ۰,۶ واحد درصدی همراه شده و برای مردان بدون تغییر بوده است.

نمودار ۲. نرخ مشارکت اقتصادی به تفکیک زن و مرد (درصد)

نمودار ۱. جمعیت فعال به تفکیک زن و مرد (میلیون نفر)

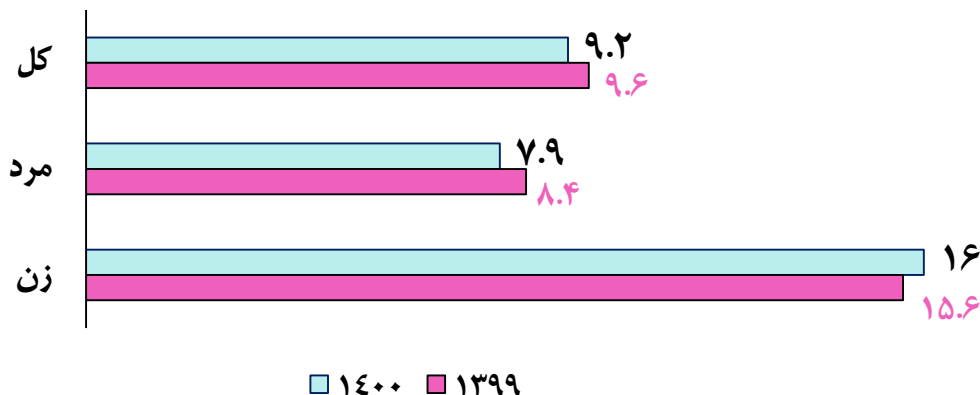
منبع: مرکز آمار ایران

نرخ بیکاری

نرخ بیکاری در سال ۱۴۰۰ با کاهش ۰,۴ واحد درصدی در مقایسه با مدت مشابه سال قبل به ۹,۲ درصد رسیده است. نرخ بیکاری زنان در مدت مذکور در مقایسه با سال ۱۳۹۹ با افزایش ۰,۴ واحد درصدی به ۱۶ درصد رسیده؛ این در حالی است که نرخ بیکاری مردان کاهش ۰,۵ واحد درصدی را تجربه کرده و به ۷,۹ درصد رسیده است. در واقع، کاهش نرخ بیکاری مردان منجر به کاهش نرخ بیکاری کل کشور شده است. شایان ذکر است همزمان با کاهش ۹۰ هزار نفری تعداد مردان بیکار در کشور، تعداد شاغلان مرد تقریباً ۳۲۷ هزار نفر افزایش داشته است. اختلاف نرخ بیکاری زنان و مردان نیز در سال ۱۴۰۰ حدود ۸ واحد درصد بوده که نشان دهنده نرخ بیکاری به مراتب بالاتر زنان نسبت به مردان است.

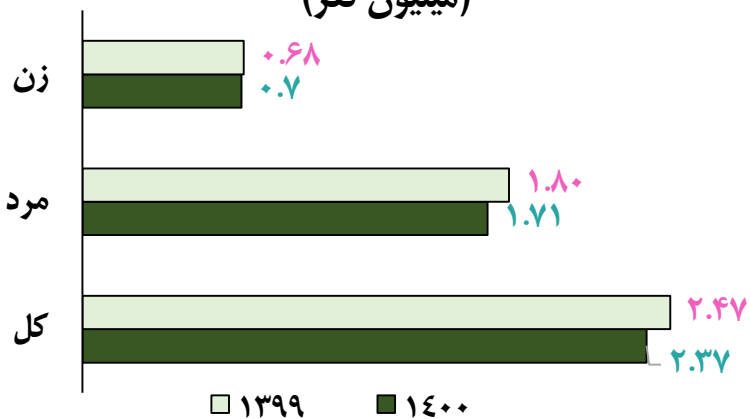
نمودار ۳. نرخ بیکاری به تفکیک زنان و مردان (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران

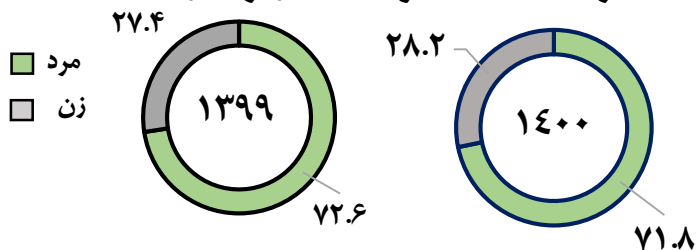
تعداد بیکاران

نمودار ۴. تعداد بیکاران به تفکیک زن و مرد (میلیون نفر)

جمعیت بیکار کشور در سال ۱۴۰۰ با کاهش حدود ۹۹ هزار نفری در مقایسه با سال ۱۳۹۹ به حدود ۲,۴ میلیون نفر رسیده است. از این تعداد ۶۶۹ هزار نفر معادل ۲۸ درصد را زنان و ۱,۸ میلیون نفر معادل حدود ۷۲ درصد را مردان تشکیل می‌دهند. جمعیت زنان بیکار در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ حدود ۹ هزار نفر (۱,۳ درصد) کاهش یافته و در مقابل جمعیت مردان بیکار نیز در همین سال با کاهش حدود ۹۰ هزار نفری (۵ درصد) نسبت به سال قبل مواجه شده است.

نمودار ۵. سهم زنان و مردان از کل بیکاران در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ (درصد)

شایان ذکر است، سهم زنان از کل جمعیت بیکار کشور در سال ۱۴۰۰، افزایش ۰,۸ واحد درصدی را تجربه کرده که باعث کاهش سهم مردان به همین میزان طی بازه مورد بررسی شده است.

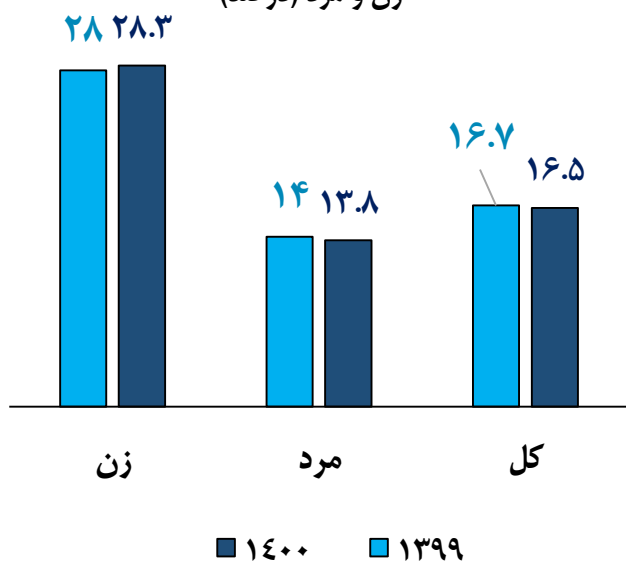
تعداد و نرخ بیکاری جوانان ۱۸ الی ۳۵ ساله

جمعیت جوانان بیکار ۱۸ الی ۳۵ سال در سال ۱۴۰۰، حدود ۱,۷ میلیون نفر بوده که در مقایسه با سال ۱۳۹۹ حدود ۹۲ هزار نفر (معادل ۵,۲ درصد) کاهش یافته که از این میزان به ترتیب حدود ۶۸ درصد و ۳۲ درصد را مردان و زنان تشکیل داده‌اند. جمعیت زنان و مردان بیکار گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله در سال ۱۴۰۰ در مقایسه با سال ۱۳۹۹ به ترتیب حدود ۱۷ هزار نفر و ۷۵ هزار نفر کاهش یافته است.

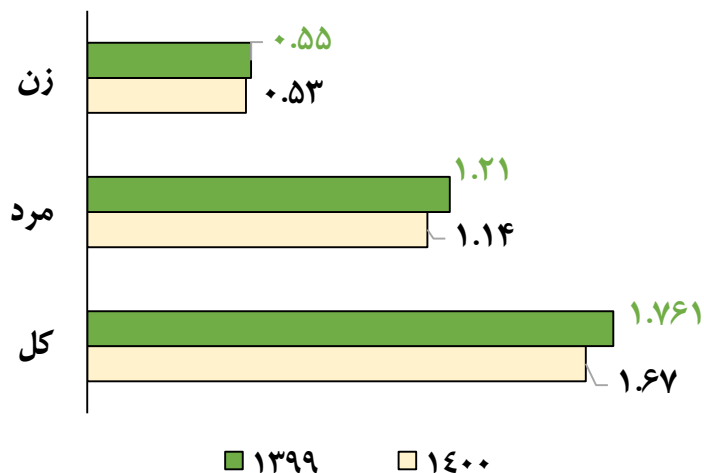
نرخ بیکاری جوانان ۱۸ الی ۳۵ سال در سال ۱۴۰۰، ۱۶,۵ درصد بوده که در مقایسه با سال ۱۳۹۹، ۰,۲ واحد درصد کاهش یافته است. نرخ بیکاری زنان و مردان در گروه جوانان ۱۸-۳۵ ساله در سال ۱۴۰۰ به ترتیب ۲۸,۳ درصد و ۱۳,۸ درصد است که نسبت به سال ۱۳۹۹ به ترتیب ۰,۳ واحد درصد افزایش و ۰,۲ واحد درصد کاهش یافته است. شایان ذکر است نرخ بیکاری زنان و مردان در گروه سنی ۱۸ تا ۳۵ ساله، در مقایسه با نرخ بیکاری کل جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر کشور به ترتیب حدود ۱۲,۳ واحد درصد و ۵,۹ واحد درصد بالاتر بوده است.

در سال ۱۴۰۰، حدود ۷۰ درصد بیکاران کشور متعلق به گروه سنی ۱۸-۳۵ ساله بوده است و از این میزان ۶۷ درصد را مردان تشکیل می‌دهند.

نمودار ۷. نرخ بیکاری ۱۸ الی ۳۵ ساله به تفکیک زن و مرد (درصد)

نمودار ۶. تعداد بیکاران ۱۸ الی ۳۵ ساله به تفکیک زن و مرد (میلیون نفر)

منبع: مرکز آمار ایران

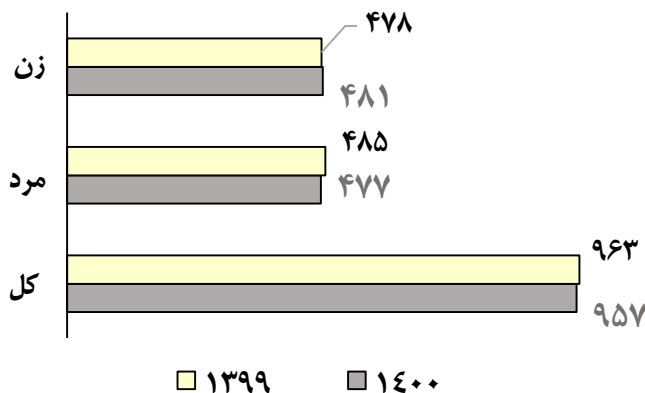
تعداد و نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی

حدود ۴۰ درصد معادل حدود ۹۵۷ هزار نفر از کل جمعیت بیکار را در سال ۱۴۰۰، فارغ‌التحصیلان دانشگاهی تشکیل می‌دهند که این رقم در مقایسه با سال قبل با کاهش حدود ۵,۵ هزار نفری (۰,۶ درصد) همراه بوده است. از رقم مذکور ۵۰,۲ درصد را زنان و ۴۹,۸ درصد را نیز مردان تشکیل می‌دهند.

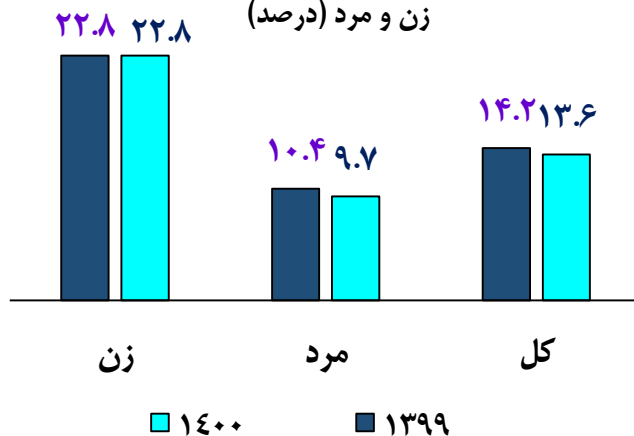
نرخ بیکاری زنان در میان فارغ‌التحصیلان آموزش عالی ۱۵ ساله و بیشتر در سال ۱۴۰۰ به ۲۲,۸ درصد رسیده که نسبت به سال قبل بدون تغییر بوده است. نرخ بیکاری مردان نیز با کاهش ۰,۷ واحد درصدی مواجه شده و به ۹,۷ درصد رسیده است.

در سال ۱۴۰۰، تعداد زنان و مردان بیکار فارغ‌التحصیل آموزش عالی ۱۵ ساله و بیشتر نسبت به سال ۱۳۹۹ به ترتیب افزایش حدود ۱ در صدی و کاهش حدود ۲ در صدی را تجربه کرده است.

نمودار ۸. تعداد بیکاران فارغ‌التحصیل دانشگاهی به تفکیک زن و مرد (هزار نفر)

نمودار ۹. نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی به تفکیک زن و مرد (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران

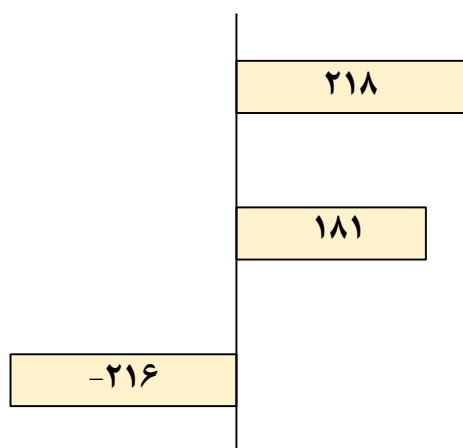
ترکیب اشتغال بر حسب بخش‌های اقتصادی

در سال ۱۴۰۰ بخش خدمات با سهم حدود ۵۰ درصدی بیشترین سهم از اشتغال را به خود اختصاص داده و پس آن بخش صنعت و بخش کشاورزی به ترتیب با سهم ۳۳,۸ درصد و ۱۶,۳ درصد از شاغلان ۱۵ ساله و بیشتر کشور، قرار گرفته‌اند. همچنین در سال ۱۴۰۰، از سهم شاغلان بخش کشاورزی (کاهش ۱,۱ واحد درصدی) در مقایسه با مدت مشابه سال قبل کاسته و در مقابل به سهم شاغلان بخش خدمات و صنعت هر کدام حدود ۰,۵ واحد درصد افزوده شده است.

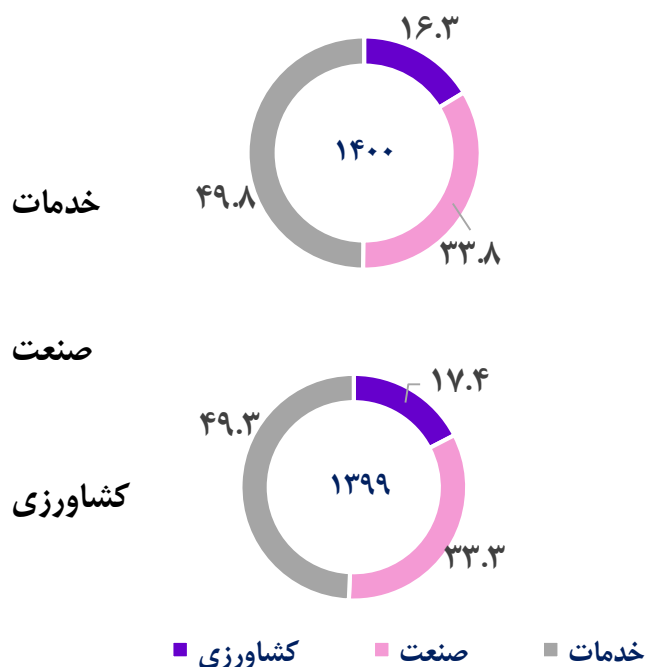

خالص اشتغال ایجاد شده در سال ۱۴۰۰ در مقایسه با سال ۱۳۹۹ حدود ۱۸۳ هزار نفر بوده که برای بخش خدمات و صنعت مثبت و به ترتیب معادل ۲۱۸ هزار نفر و ۱۸۱ هزار نفر و برای بخش کشاورزی منفی ۲۱۶ هزار نفر بوده است.

نمودار ۱۱. خالص اشتغال ایجاد شده در بخش‌های اقتصادی در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ (هزار نفر)

نمودار ۱۰. اشتغال کل کشور به تفکیک بخش‌های اقتصادی در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ (درصد)

منبع: مرکز آمار ایران

وضعیت نرخ مشارکت اقتصادی و نرخ بیکاری به تفکیک شهری و روستایی

نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۵ و بیشتر مناطق شهری کشور در سال ۱۴۰۰، ۴۰,۳ درصد بوده که نسبت به سال ۱۳۹۹ حدود ۰,۱ واحد درصد کاهش یافته است. این نرخ در مناطق روستایی در مدت زمان مذکور برابر ۴۳,۲ درصد بوده که نسبت به سال ۱۳۹۹، کاهش ۱ واحد درصدی را تجربه کرده است. نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر کشور نیز در مناطق شهری و روستایی در سال ۱۴۰۰ به ترتیب ۹,۹ درصد و ۶,۹ درصد بوده که نسبت به سال ۱۳۹۹ با کاهش ۰,۵ واحد درصدی و ۰,۳ واحد درصدی همراه بوده است.

جدول ۱. نرخ مشارکت اقتصادی و بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر به تفکیک شهری و روستایی طی سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ - درصد

تغییرات (واحد درصد)	۱۴۰۰		۱۳۹۹		شرح
	روستایی	شهری	روستایی	شهری	
-۱	۴۳,۲	۴۰,۳	۴۴,۲	۴۰,۴	نرخ مشارکت اقتصادی کل کشور
-۰,۳	۶,۹	۹,۹	۷,۲	۱۰,۴	نرخ بیکاری کل کشور

منبع: مرکز آمار ایران

وضعیت بازار کار در استان تهران

جدول ۲ نرخ مشارکت اقتصادی، بیکاری و نسبت اشتغال (شاغلان به جمعیت فعال) استان تهران را در سال ۱۴۰۰ در مقایسه با سال ۱۳۹۹ نشان می‌دهد:

- نرخ مشارکت اقتصادی جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر استان تهران در سال ۱۴۰۰، ۴۱,۱ درصد بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل افزایش ۱,۳ واحد درصدی داشته است. مقایسه نرخ مشارکت استان تهران و نرخ مشارکت کل کشور در سال ۱۴۰۰ نشان می‌دهد که این رقم از نرخ مشارکت کل کشور حدود ۰,۲ واحد درصد بیشتر است.
- نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر استان تهران در سال ۱۴۰۰، ۷,۳ درصد بوده که این نرخ در مقایسه با سال ۱۳۹۹ افزایش ۰,۱ واحد درصدی را تجربه کرده است. مقایسه این نرخ با نرخ بیکاری کل کشور نشان می‌دهد نرخ بیکاری استان تهران نسبت به کل کشور حدود ۱,۹ واحد درصد کمتر است.
- در سال ۱۴۰۰ به ترتیب ۳۸,۱ درصد و ۳۷,۲ درصد از جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر استان تهران و کل کشور مشغول بکار بوده‌اند (نسبت اشتغال). این نسبت در مقایسه با سال ۱۳۹۹ با افزایش ۱,۲ واحد درصدی برای استان تهران و کاهش ۰,۱ واحد درصدی برای کشور همراه بوده است.

جدول ۲. مقایسه نرخ مشارکت اقتصادی، بیکاری و اشتغال جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر کل کشور و استان تهران در سال ۱۴۰۰ - درصد

شرح	نرخ مشارکت اقتصادی		نرخ بیکاری		نسبت اشتغال	
	تهران	کل کشور	تهران	کل کشور	تهران	کل کشور
سال ۱۴۰۰	۴۱,۱	۴۰,۹	۷,۳	۹,۲	۳۸,۱	۳۷,۲
سال ۱۳۹۹	۳۹,۸	۴۱,۳	۷,۲	۹,۶	۳۶,۹	۳۷,۳

منبع: مرکز آمار ایران

وضعیت بازار کار در استان‌های کشور

جدول ۳. نرخ مشارکت اقتصادی، بیکاری و اشتغال جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر کل کشور به تفکیک استان در سال ۱۴۰۰ - درصد

استان‌ها	نرخ مشارکت اقتصادی	نسبت اشتغال	نرخ بیکاری
آذربایجان شرقی	۴۱.۶	۳۸.۵	۷.۶
آذربایجان غربی	۴۳.۸	۳۸.۳	۱۲.۴
اردبیل	۴۶.۲	۴۱.۵	۱۰.۳
اصفهان	۴۱	۳۶.۶	۱۰.۶
البرز	۳۹.۶	۳۵.۸	۹.۷
ایلام	۳۴.۱	۳۱.۶	۷.۵
بوشهر	۳۸.۴	۳۴.۹	۹
تهران	۴۱.۱	۳۸.۱	۷.۳
چهارمحال و بختیاری	۴۱.۶	۳۶.۵	۱۲.۳
خراسان جنوبی	۴۲	۳۹	۷.۳
خراسان رضوی	۴۰.۹	۳۸.۲	۶.۶
خراسان شمالی	۴۴.۷	۴۰.۳	۹.۷
خوزستان	۳۹.۹	۳۴.۹	۱۲.۶
زنجان	۴۵.۵	۴۲.۵	۶.۵
سمنان	۳۷.۱	۳۴.۵	۷.۱
سیستان و بلوچستان	۳۴.۵	۳۱.۳	۹.۴
فارس	۳۷.۳	۳۴.۴	۷.۶
قزوین	۴۴.۴	۴۱.۲	۷.۲
قم	۳۷	۳۳.۵	۹.۳
کردستان	۴۲.۲	۳۷.۳	۱۱.۷
کرمان	۴۰.۳	۳۵.۸	۱۱.۲
کرمانشاه	۴۳	۳۶.۶	۱۴.۹
کهگیلویه و بویراحمد	۳۴.۵	۳۱.۴	۹.۱
گلستان	۳۸	۳۵.۱	۷.۶
گیلان	۴۵.۲	۴۱	۹.۲
لرستان	۴۱.۳	۳۶.۱	۱۲.۵
مازندران	۴۳.۲	۴۰.۱	۷
مرکزی	۳۶.۶	۳۳.۸	۷.۸
هرمزگان	۴۳.۶	۳۶.۷	۱۵.۸
همدان	۴۱.۸	۳۸.۸	۷.۱
یزد	۴۷.۸	۴۲.۱	۱۱.۸

در سال ۱۴۰۰، در میان استان‌های کشور، نرخ مشارکت اقتصادی در استان‌های یزد، اردبیل و زنجان به مراتب بالاتر از سایر استان‌ها بوده است. این نرخ برای سه استان ذکر شده به ترتیب ۴۷.۸ درصد، ۴۶.۲ درصد و ۴۵.۵ درصد بوده که در مقایسه با سال ۱۳۹۹ برای دو استان اردبیل و یزد با افزایش ۰.۲ و ۲.۶ واحد درصدی و برای استان زنجان بدون تغییر بوده است.

استان‌های هرمزگان، کرمانشاه و خوزستان در سال بالاترین نرخ‌های بیکاری را در سال ۱۴۰۰ تجربه کرده‌اند که به ترتیب ۱۵.۸ درصد، ۱۴.۹ درصد و ۱۲.۶ درصد بوده است. نرخ بیکاری برای استان خوزستان با کاهش ۱ واحد درصدی، برای استان هرمزگان با افزایش ۲.۳ واحد درصدی و برای استان کرمانشاه نسبت به سال ۱۳۹۹ بدون تغییر بوده است. شایان ذکر است طی مدت مذکور استان‌های زنجان، خراسان رضوی و مازندران پایین‌ترین نرخ بیکاری را به خود اختصاص داده‌اند.

در سال ۱۴۰۰، استان‌های زنجان، یزد و اردبیل بالاترین نسبت اشتغال کشور را در میان سایر استان‌ها داشته‌اند؛ در این استان‌ها به ترتیب، ۴۲.۵ درصد، ۴۲.۱ درصد و ۴۱.۵ درصد از جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر مشغول بکار هستند.

منبع: مرکز آمار ایران

